

Oppland
fylkeskommune
Kultur og idrett

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 200400116-6 FSA/- E: 033
Deres ref.:

Lillehammer, 21. mars 2006

**KARTLEGGING OG VURDERING AV UTVIKLINGEN I DEN NORSKE FILMBRANSJEN
- HØRINGSUTTALELSE TIL RAPPORT AV DESEMBER 2005 FRA RAMBØLL
MANAGEMENT.**

Vi viser til ovennevnte rapport og oversender vedlagt vår høringsuttalelse til rapporten. Dette er en fellesuttalelse på administrativt nivå fra Hedmark og Oppland fylkeskommuner. Rapporten vil bli lagt frem til politisk behandling i de to fylkeskommunene så snart det er praktisk mulig. De politisk fattede vedtakene vil bli ettersendt.

Vennlig hilsen

Frode Sannum
Fylkeskultursjef

Vedlegg: Rapport til Kultur – og kirkedepartementet av desember 2005 om *Kartlegging og vurdering i den norske filmbransjen – Høringsuttalelse*

Kopi: Hedmark fylkeskommune,
Parkgt. 64,
2325 HAMAR

Vedlegg

Rapport til Kultur- og kirkedepartementet av desember 2005 om Kartlegging og vurdering av utviklingen i den norske filmbransjen - Høringsuttalelse.

1. Innledning

Rambøll Managements har med bakgrunn i evalueringsoppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet utarbeidet rapporten "Kartlegging og vurdering av utviklingen i den norske filmbransjen". I følge oppdragsbeskrivelsen skal rapporten omfatte følgende tre hovedområder:

- En vurdering av de statlige tilskuddsordningene og de øvrige statlige virkemidlene, samt forvaltningen av disse.
- Pengestrømmene i den norske film og TV-bransjen, definert som de uavhengige produsentene.
- En vurdering av regionale filmsatsinger, herunder en utredning om hvordan det best kan satses på film i regionene.

Rapporten har lagt til grunn at gjennomgangen "må ta utgangspunkt i de eksisterende mål for den statlige filmpolitikken, dagens ressursnivå og de rammebetingelser for statlig støtte på området som følger av EØS-avtalen."

2. Hva høringsuttalelsen omfatter

Når rapportens vurderinger og anbefalinger skal vurderes, er det et savn at de eksisterende målene for den statlige filmpolitikken ikke er klart spesifisert, og det heller ikke er klargjort hva de innebærer. Derfor blir det vanskelig å se virkemidlene klart i forhold til målene. Når det gjelder regionale filmsatsinger spesielt, er det vanskelig ut fra rapporten å se dokumentert at det foreligger statlige mål.

En velger å forstå det slik at formålet med rapporten er at den skal gi grunnlag for et mer omfattende arbeid med gjennomgang av mål, strategier og virkemidler for nasjonal filmpolitikk. Nedenstående høringsuttalelse har lagt denne forståelsen til grunn. I uttalelsen har en konsentrert seg om regionale filmsatsinger.

3. Erfaringsgrunnlaget for høringsuttalelsen

Uttalelsen bygger først og fremst på de erfaringer en har med regionale filmsatsinger i Innlandet (Hedmark og Oppland). De kan kort oppsummeres slik:

- Den norske filmskolen i Lillehammer gir et godt grunnlag for utvikling av et filmfaglig miljø i regionen. Samtidig vil det være en klar styrke for filmskolen at det utvikles et tyngre og bredere filmmiljø i Innlandet.
- Over forholdsvis lang tid er det utviklet flere produksjonsselskaper i Innlandet. De fleste selskapene er små og sårbare. Likevel representerer de verdifull kompetanse, både regionalt og nasjonalt. Den norske filmskolen gjør det mer attraktivt å etablere seg i regionen.
- Det er et stort behov for talentutvikling og kompetansebygging. Gode muligheter for å gjøre kort- og dokumentarfilmer er et velegnet virkemiddel. Gode nettverk har stor betydning. Et viktig formål med etablering av Østnorsk Filmsenter er nettopp å være en pådriver og tilrettelegger på dette området. Selskapet er ennå ikke operativt slik at erfaringsmateriale mangler.
- Gjennom etableringen av det regionale utviklings-selskapet Film 3 kan en allerede dokumentere positive effekter av satsingen. Opptak av flere spillefilmer er styrt

inn til regionen. De økonomiske effektene for næringslivet har vært betydelige. At det tas opp spillefilm er viktig for utvikling av et kompetent tjenestetilbud i området, og det er stimulerende for det regionale filmmiljøet. Erfaringene viser også at regionen har et konkurransemessig fortrinn gjennom variert natur og kultur.

4. Regionale filmsatsinger i nasjonal filmpolitikk

Motivene for regionale filmsatsinger er flere:

- Som bidrag til en helhetlig regionalpolitikk
- Som et viktig element i både regional og nasjonal kunst- og kulturpolitikk
- Som virkemiddel i offensiv regional næringspolitikk

En endring i regionstrukturen må føre til en omfordeling av oppgaver mellom statlig og regionalt nivå. De kommende regionene vil også stå bedre rustet til å ta oppgaver som hittil har vært løst på statlig nivå. En samordnet filmpolitikk på nasjonalt og regionalt nivå vil utvilsomt styrke norsk film, både når det gjelder slagkraft, bredde og kvalitet. Et sentralt spørsmål vil være hvordan staten best mulig skal støtte opp om de regionene som har forutsetninger og vilje til å satse på film.

Erfaringene fra Innlandet viser at regionene har naturgitte og kulturelle forutsetninger som er av stor betydning som tilfang for at det skal skapes variert og god film. Både i innlandet og i andre regioner er det i ferd med å bygge seg opp filmmiljøer som med målrettet stimulering fra offentlig hold, vil bli en verdifull styrke i nasjonal filmpolitikk.

På linje med andre deler av kunst- og kulturområdet er det avgjørende for norsk filmproduksjon at det bygges opp gode produksjonsmiljøer rundt i landet. For at Norge som filmnasjon skal utvikles, kan ikke filmproduksjon domineres av utelukkende ett tungt miljø. Filmen er et sentralt kulturuttrykk i dagens samfunn. Norsk filmproduksjon må så langt det er mulig gjenspeile mangfoldet i samfunnet. Det fordrer at det skapes film som favner vidt, både i innhold og form. Kvalitativt solide filmmiljøer flere steder i landet vil være et viktig bidrag.

Regional satsing på film i Sverige bekrefter de positive effektene av flere regionale produksjonsmiljøer. Det samme gjør satsingen på Vestlandet. Flere av landets største frittstående fjernsyns- og filmselskap er etablert utenfor Osloregionen og viser at produksjoner av høy kvalitet absolutt ikke trenger å være lokalisert i Oslo.

Sterke filmmiljøer kan også være katalysatorer i regionene for kunstnerisk utvikling innenfor tilgrensende sjangre som eksempelvis andre visuelle kunstuttrykk, design/formgivning, scenekunst osv. For regionene er det viktig å ivareta den enkelte regions særpreg og historier. Ulike regioner har forstret og huser i dag noen av nasjonens største historiefortellere.

Mange av regionene, herunder Innlandet, står overfor store næringspolitiske utfordringer. Det er behov for utvikling av nye næringer. Arbeidsplasser innen kreative yrker, arbeidsplasser knyttet til opplevelsesproduksjon peker seg ut som interessante områder. Filmproduksjon er interessant både fordi det i seg selv skaper arbeidsplasser og fordi de næringsmessige ringvirkningene er betydelige, jfr dokumenterte erfaringer fra Film 3 i Innlandet.

5. Om Rambøll-rapportens tilnærming til regional filmsatsing og konklusjoner

Fylkestinget i Oppland gjorde i 2004 et prinsippvedtak om å utvikle Oppland til et sentralt filmfylke i landet gjennom en helhetlig satsing på film. I saksinnstillingen til fylkestinget ble det lansert en modell for å illustrere hva helhetlig satsing innebærer. Modellen ble kalt "Det norske filmhuset". I sin drøfting av regionale filmsatsinger i Norge har Rambøll-rapporten lagt denne modellen til grunn. For rapportens anliggende er det viktige at det

trekkes et prinsipielt skille mellom satsing som er kunst-/kulturpolitisk motivert og satsing som er næringspolitisk motivert. Kunst-/kulturpolitisk satsing dreier seg om talentutvikling, kompetansebygging og utvikling av fagnettverk. Næringspolitisk satsing dreier seg i stor grad å bidra til at det gjøres kommersielt orienterte film- og audiovisuelle produksjoner som gir positive næringsmessige ringvirkninger i regionene.

I rapporten uttales det bl.a. at: *Når regionale innsatser på filmområdet betraktes på denne måten, er det god overensstemmelse med kulturpolitiske mål og det heter videre at: Det bør skjelnes mellom å anvende film og filmproduksjon i forbindelse med regional utvikling og det å satse på en utvikling av filmbransjen som sådan i en region.*

Rambøll-rapporten bruker betegnelsen filmsenter om tiltak/virksomhet som kan være med på å bevare og styrke en regions filmkultur og/eller er med på å styrke utdannings- og kompetansenivået på medieområdet, dvs er kunst/kulturpolitisk motivert. Filmfond eller filmkommisjoner brukes om tiltak som retter seg direkte mot den næringsmessige utvikling av filmbransjen i en region.

Rambøll-rapportens viktigste konklusjoner som retter seg mot regional filmsatsing, forstår vi slik:

- Det foreslås at den statlige støtten til de regionale filmsenterenes arbeid fortsetter ettersom deres arbeid har en bred og viktig kulturpolitisk målsetting. Det kan gjerne være filmsentre i de fleste regionene.
- Det er viktig å skjelne mellom den typen av aktiviteter filmsentrene representerer og desidert næringsutvikling i form av for eksempel filmfond, slik det er beskrevet ved hjelp av filmhus-konseptet.
- Formålet med filmfond er ikke å støtte film, men for å utvikle et område. Det er rom for maksimalt tre desiderte filmfondsatsinger i Norge. Hvis en ønsker statlig medfinansiering, vil det være mest hensiktsmessig å ha øremerkede midler til filmproduksjon i det statlige filmfondet fremfor å bevilge midler direkte til de regionale fondene.
- En høy omsetning i en region må gå hånd i hånd med et fast forankret filmmiljø som omfatter både tilgang til fasiliteter og fagfolk. For å utvikle og fastholde AV-virksomheter kan det knyttes ytterligere en rekke nærmere betingelser til filmproduksjonsstøtten som er nærmere spesifisert.

6. Våre kommentarer og tilrådinger

De viktigste kommentarene Hedmark og Oppland fylkeskommuner har til Rambøll-rapportens konklusjoner, og de innspill vi har til regionale filmsatsingers rolle i nasjonal filmsatsing kan oppsummeres slik:

- Etter vår vurdering er det nyttig å trekke et prinsipielt skille mellom kunst-/kulturpolitisk og næringspolitisk filmsatsing, både fordi begrunnelsene for å satse kan være ulike og fordi ulike virkemidler kan være aktuelle. Likevel er det grunn til å understreke at det er en sammenheng mellom den kulturpolitiske og næringspolitiske siden ved regional satsing på film.
- For norsk films fremtid er det avgjørende at det finner sted regionale filmsatsinger. Regionale filmsatsinger må inngå som en viktig faktor i en helhetlig nasjonal filmsatsing. Staten og regionene har et felles ansvar for at det skjer gjennom samordning av mål, strategier og bruk av virkemidler.
- Hovedutfordringene i regional filmsatsing er knyttet til på den ene siden utvikling av livskraftige filmmiljøer og på den andre siden sikring av tilfredstillende finansieringsordninger for filmproduksjon, dvs. av både kunst-/kulturpolitisk og næringsmessig art. Hovedansvaret ligger i regionene, men staten må ta et medansvar.
- En varig og forutsigbar statlig finansiell medvirkning i regional filmsatsing er nødvendig for å sikre at regionene kan spille aktive roller i nasjonal filmpolitikk.

Dette betyr at staten må engasjere seg økonomisk i filmsentre som kunst-/kulturpolitiske institusjoner med funksjon både som bidragsytere i realisering av nasjonale mål og som regionale kulturpolitiske aktører. Det bør legges opp til et system der staten bidrar både med produksjonsmidler og med midler slik at den kulturpolitiske rollen kan ivaretas. Det faller naturlig å skjele til finansieringsordninger for andre regionale kulturinstitusjoner der staten deltar. Likeledes er det nødvendig at staten bidrar til finansiering av regionale filmfond. Statlig medfinansiering vil også være en spore til å utløse en større finansiell innsats på regionalt nivå, mao bidrag til å kanalisere i sum mer midler til filmskaping.

- Vi deler Rambøll-rapportens oppfatning om at det gjerne kan etableres filmsentre i de fleste regionene. Vi forutsetter da at alle filmsentrene får tilgang til statlig medfinansiering dersom de oppfyller definerte kriterier. Et viktig element i den nasjonale filmpolitikken blir å fastsette kriterier som gjør at filmsentre kan fylle sin kulturpolitiske funksjon
- Vi deler Rambøll-rapportens oppfatning av at det sannsynligvis bare er rom for et begrenset antall regionale filmfond som kan få tilgang til statlig medfinansiering. Derimot stiller oss undrende til at akkurat tallet tre er valgt. Det viktigste må etter vårt syn være at det settes klare vilkår som et regionalt filmfond må oppfylle. Likeledes må det utarbeides kriterier for utmåling av statstilskudd. Der det gis statstilskudd til regionale filmfond, bør hovedregelen være at også filmsenterfunksjonen blir ivaretatt på en fullgod måte, jfr filmhusmodellen.
- Når vi i likhet med Rambøll-rapporten ser det som prinsipielt viktig å skille mellom filmsentre og regionale filmfond, er det for å kunne holde funksjonene og de bakenforliggende motivene fra hverandre. Hvordan den enkelte region rent praktisk organiserer sin filmsatsing, bør være opp til regionen. For finansieringspartene må det avgjørende kravet være at virksomheten organiseres slik at sammenhengen mellom motiver, mål og resultater av ressursinnsatsen går klart frem.
- Slagkraftige regionale filmsatsinger betinger at det skapes sterke fagmiljøer som trekker i samme retning. Kriteriene for tildeling av midler må stimulere til dette. Dette kan skje på forskjellige måter. Utvikling av gode nettverk er selvsagt. Modeller med regionale ressursentre i forskjellige organisatoriske varianter kan være aktuelle. Det avgjørende er i det enkelte tilfelle å finne den modell som gir den beste tilpasning til regionens særtrekk, utløser kunstnerisk skaperkraft i samspill med andre kulturuttrykk og gir næringsmessige gevinster.
- Avslutningsvis må vi peke på at Innlandet står frem som en særlig spennende region for filmsatsing med Den norske filmskolen, regilinje ved Høgskolen i Lillehammer, et produksjonsmiljø i vekst, selskapene Film 3 og Østnorsk Filmsenter og en uttalt politisk vilje til å satse.